

Силабус курсу:

ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	Магістр
<i>Спеціальність:</i>	Всі спеціальності
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	Весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

д.е.н. проф. Семененко Інна Максимівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

завідувач кафедри економіки і підприємництва

посада

semenenko@snu.edu.ua

електронна адреса

+380505332100

телефон

Viber, telegram за
номером телефону

месенджер

509-А ГК

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Цей курс спрямований на надання здобувачам вищої освіти уявлення про нову філософію мислення, концепцію сталого розвитку, її застосування до соціально-економічних систем різного рівня; закладення принципів сталого розвитку в основу реформ та планування діяльності для розбудови у регіонах конкурентоспроможної та результативної економічної системи; розбудову інституційного забезпечення сталого розвитку економічних систем різного рівня.

Результати навчання:

В рамках курсу здобувач опанує теоретичні знання і практичні навички з врахування системного підходу до планування діяльності соціально-економічних систем згідно останніх трендів та вимог людства, поєднання економічного, соціального та екологічного аспектів діяльності підприємства.

Знання: Здобувач отримає знання щодо сутності та основних принципів концепції сталого розвитку, "зеленого бізнесу", "економіки пончика" та кругової економіки,

причини необхідності переходу на шлях до сталого розвитку,

основні проблеми економіки сталого розвитку соціально-економічних систем різного рівня: підприємства, регіону, країни,

послідовність впровадження стратегії сталого розвитку на підприємстві,

склад основних звітів зі сталого розвитку підприємства та корпоративної соціальної відповідальності;

Вміння: аналізувати відповідність політики підприємства концепції сталого розвитку,

встановлювати цілі підприємства та цілі регіонального розвитку, які корелюють з концепцією сталого розвитку,

оцінювати рівень сталості соціально-економічних систем різного рівня,

складати спрощену звітність зі сталого розвитку підприємства та корпоративної соціальної відповідальності,

планувати діяльність соціально-економічних систем згідно концепції сталого розвитку.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання економіки та менеджменту. Вміння проводити прості розрахунки. Аналітичне і системне мислення.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни є надання здобувачам вищої освіти уявлення про нову філософію мислення у світовій спільноті; концепцію, принципи та цілі сталого розвитку, їх застосування до соціально-економічних систем різного рівня; закладення принципів сталого розвитку в основу реформ та планування діяльності економічних систем, розбудову інституційного забезпечення сталого розвитку економічних систем різного рівня

За результатами опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають професійні компетентності, а саме:

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Структура курсу

Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
Тема 1. Сталий розвиток: поняття, сутність, концепція, цілі.	денна 2/0/2 заочна 0,3/0/0,3	Становлення концепції сталого розвитку. Поняття сталого розвитку. Суперечність визначення поняття. Складові сталого розвитку і концепції на межах складових. Світові проблеми і Цілі сталого розвитку.	Творче завдання – командна робота. Презентації. Дискусії. Перегляд відео.
Тема 2. Ресурсозабезпечення в контексті сталого розвитку	денна 1/0/1 заочна 0,15/0/0,15	Трагедія спільного. Відновлювальні і невідновлювальні ресурси. Ресурсозабезпечення. Ресурсозбереження.	Тести. Кейси. Презентації. Перегляд відео.
Тема 3. Оцінювання сталого розвитку.	денна 1/0/1 заочна 0,15/0/0,15	Індикатори та індекси сталого розвитку. Системи оцінювання сталого розвитку. Моделі оцінювання процесів сталого розвитку. Індекс людського розвитку. Український регіональний індекс екологічної сталості	Презентації. Обговорення. Відео. Індивідуальна робота.
Тема 4. Економічне зростання і сталий розвиток.	денна 2/0/2 заочна 0,3/0/0,3	Економічні теорії і сталий розвиток. Цілі підприємств і сталий розвиток. Визначення та співвідношення основних понять. Сталість і життєстійкість соціально-економічних систем.	Кейси. Презентація. Мозковий штурм.
Тема 5. Основні аспекти економіки сталого розвитку	денна 2/0/2 заочна 0,3/0/0,3	Кругова економіка. Економіка пончика. Модель метелика. Зелена економіка. Зелений туризм.	Презентації. Світове кафе. Запрошення фахівців-практиків до презентації та обговорення основних викликів. Тести.
Тема 6. Екологічна складова сталого розвитку	денна 2/0/2 заочна 0,3/0/0,3	Економіка природокористування. Екологічне стандартизування. Системи екологічного керування. Екологічні стандарти. Оцінювання впливу на навколишнє середовище. Викиди. Проблеми сортування сміття.	Задачі. Тести. Дискусії. Залучення представників громадських організацій до обговорень екологічних викликів.
Тема 7. Соціальна відповідальність бізнесу. Нефінансова звітність.	денна 2/0/2 заочна 0,3/0/0,3	Підходи та концепції соціальної відповідальності. Вітчизняні і зарубіжні приклади. Нефінансова звітність.	Складання звітності. Презентація роботи. Обговорення прикладів.
Тема 8. Спільні цінності і партнерство у напрямі сталого розвитку	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Інституційне забезпечення сталого розвитку. Концепція спільних цінностей. Імпакт-інвестування. Відкриття бізнесу та сталий розвиток.	Кейс. Тести. Світове кафе.

Рекомендована література

Основна література:

1. Семененко І.М. Забезпечення сталого розвитку регіону: інституційні засади та трансформація цільового управління підприємствами: монографія. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 370 с.
2. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник / под ред. проф. Л. Г. Мельника. — Сумы: Университетская книга, 2009. — 1216 с.
3. Инвестиции в устойчивое развитие [Електронний ресурс] / Проект +1. Режим доступу: <http://plus-one.ru/blog/economy/investicii-v-ustoychivoe-razvitie>
4. Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020", ухвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 / Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. Проект // Програма розвитку ООН в Україні/ URL: https://www.google.com/url?q=http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SD%2520Project_Ukraine_version%25203-2-1.pdf%3Fdownload&sa=U&ved=0ahUKEwjp1K3X9MfVAhVHNxQKHwvYAT0QFggMAM&client=internal-uds-cse&usq=AFQjCNGG0gm3abp34L4KpXtjrLWA3vrkUw
6. Що таке сталий розвиток? Принципи та історія [Електронний ресурс] // Сталий розвиток для України. — Режим доступу: <http://sd4ua.org/shho-take-stalij-rozvitok/>

Додаткова література

1. Strategic leadership towards sustainability / [К.-Н. Roberts, G. Broman, D. Waldron and others]. – Karlskrona: Psilanders grafiska, 2007. – 354 p.
2. Бараненко С.П. Стратегическая устойчивость предприятия / С.П. Бараненко, В.В. Шеметов. - М.: ЗАО Центрполиграф, 2004. - 493 с.
3. Екологічний вектор модернізації економіки та освіти – європейський контент сталого розвитку регіонів: монографія / [Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Малюта Л. Я., Мельник Л. М., Погайдак О. Б. та ін.]; за заг. ред. Н. Г. Метеленко. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2016. 458 с.
4. Косов Ю.В. Генезис концепции устойчивого развития [Электронный ресурс] / Ю.В. Косов // Экология и образование. — 2002. — № 1—2. — Режим доступа: <http://www.baikal-center.ru/books/element.php?ID=1875>

Інформаційні ресурси.

1. <http://www.library.snu.edu.ua> – офіційний сайт бібліотеки СНУ ім. В. Даля
  2. <http://svb.org.ua/> – Спільнота Соціальна відповідальність бізнесу
  3. <http://www.csrwire.com/reports> – CSR Reports
  4. <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx> – Global reporting initiative
  5. <http://www.un.org.ua/ua/> Організація Об'єднаних Націй в Україні. Офіційний веб-сайт
- Режим доступу:

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій у системі дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle2.snu.edu.ua/>
2. Роздатковий матеріал.
3. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни "Сталий розвиток підприємства" (для студентів усіх форм навчання за спеціальністю 8.03050401 "Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)") / Уклад. : І. М. Семененко. / Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 23 с.

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма навчання, осінній семестр

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Іспит	Сума
до 5	до 5	до 5	до 10	до 15	до 10	до 15	до 5	до 30	100

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма навчання, осінній семестр

Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист контрольної роботи	Іспит (тестування)	Сума
до 40	до 30	до 30	100

Здобувач денної/заочної форми навчання може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні сертифікату про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні бали за завдання.

Таблиця 3

Шкала оцінювання національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач має дотримуватись принципів академічної доброчесності. Плагіат є неприпустимим при виконанні завдань. Завдання із запозиченням без зазначення джерел не будуть оцінюватися.

Поведінка в аудиторії:

Учасників курсу мають:

- Бути присутнім в аудиторії згідно розкладу та часу проведення занять,
- Ввічливо і з повагою ставитися до інших учасників занять,
- Вчасно виконувати завдання і проходити контрольні заходи.

Допускається переміщення здобувачів по аудиторії.

Під час занять допускається пити чай/каву.